

VGR Analys 2021:11 – bilaga 6

Koncernkontoret

2021-04-13

Bilaga 6: Programmet för Hållbara maritima näringar 2016-2020

Innehåll

1. Inledning	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Syfte och mål	3
2. Genomförande.....	5
3. Måluppfyllelse och resultat.....	12

Figur- och tabellförteckning

Figur 1: Beslutade medel (tkr) 2016-2020 fördelade på insatsområden och nämnd	5
Figur 2: Förväntad medfinansiering (tkr) fördelat på medfinansierstyp i beslutade projekt 2016–2020.....	6
Figur 3: Västra Götalandsregionens medfinansiering per projektbeslut.....	6
Figur 4: Hur väl känner du till handlingsprogrammet för hållbara maritima näringar? (N=23).....	7
Figur 5: Hur fick du kännedom om handlingsprogrammet för hållbara maritima näringar? (N=22).....	8
Figur 6: Har det faktum att projektet ingått i handlingsprogrammet för hållbara maritima näringar haft någon betydelse för projektets genomförande och/eller resultat? (N=23)	9
Figur 7: Har du under eller efter projektets genomförande varit i dialog med andra projektägare inom samma handlingsprogram? (N=23)	9
Figur 8: Har du använt handlingsprogrammet för hållbara maritima näringar som en del i att sprida information om projektet? (N=23)	10
Figur 9: Från projektägarens synvinkel, anser du att programformen är ett bra sätt att organisera insatser inom prioriterade områden? (N=25)	11
Figur 10: Hur ser du på vägledningen från Västra Götalandsregionen i samband med... (N=25).....	11
Figur 11: Bedömer du att resultaten av ert projekt bidragit till programmets målsättning? (N=25).....	13
Figur 12: Uppfattar du att ert projekt nådde den förväntade målsättning som angavs i ansökan? (N=25).....	15
Figur 13: Inom vilket geografiskt område bedömer du att projektet gett resultat? (N=24).17	
Figur 14: Hade ni genomfört projektet utan stöd från Västra Götalandsregionen? (N=25) 18	
Tabell 1: Mål på insatsnivå	4
Tabell 2: Utfall av VG2020-indikatorer i avslutade projekt	18
Tabell 3: Utfall 2017–2019 av VG2020-indikatorer i verksamheter som ingår i programmet	19

1. Inledning

Västra Götalandsregionens program för hållbara maritima näringar 2016–2020 avser att främja hållbar utveckling på kort och lång sikt, att gynna och utveckla den hållbara maritima näringen med målsättning att skapa fler jobb och högre tillväxt. Programmet för hållbara maritima näringar genomförs inom ramen för de tre dimensionerna hållbar utveckling – ekologiskt, ekonomiskt och socialt. Programmet är antaget av såväl regionutvecklingsnämnden (RUN) och miljönämnden (MN).

Intervju har ägt rum med programansvarig som var med och skrev programmet samt är ansvarig för det marina och maritima området. Enkäten gick ut till 71 enskilda mottagare och av dessa var 9 inte leverbara. Antalet som svarade på enkäten är 25 (35%).

1.1 Bakgrund

Programansvarig lyfter att syftet med programmet var att kunna beskriva vad regionen ska göra inom det maritima styrkeområdet. Det fanns vid tiden för framtagandet en maritim strategi. När programmet sedan startade var det flera projekt som redan var på gång. Programmet har inneburit ett mandat för den ansvarige att uttala sig i frågorna och kunna ta den rollen gentemot externa aktörer. Programmet har även använts för att tydliggöra i dialoger och kontakter med till exempel lärosäten och institut regionens inriktning inom området. I RUNs detaljbudget finns inga öronmärkta medel till programmet vilket har upplevts som en svårighet då det försvagar mandatet att driva frågor mot externa aktörer.

Det finns ingen intern arbetsgrupp kopplad till programmet, men ett avdelningsöverskridande samverkansforum specifikt för Västerhavsveckan.

1.2 Syfte och mål

Insatser inom programmet ska bidra till målen:

- behålla och utveckla maritim kompetens och konkurrenskraft
- samarbeta över sektors- och branschgränser
- samverka i långsiktiga partnerskap med deltagande från näringslivet, akademi, och institut samt offentliga aktörer inklusive kommuner och statliga myndigheter
- påverka och interagera med den nationella, europeiska och internationella agendan på maritima området

De prioriterade områdena som lyfts är:

- Havsförvaltning
- Maritima operationer och maritim teknologi
- Marin bioteknologi
- Marin energi
- Marina livsmedel
- Turism och rekreation

I programmet lyfts även mål på insatsnivå.

Tabell 1: Mål på insatsnivå

Insatsområden	Mål
Havsförvaltning	<ul style="list-style-type: none"> • Skapa innovativa modeller för samverkan kring kopplingen mellan havsförvaltning och näringslivsutveckling på lokal, regional och nationell nivå. • Västra Götaland har en ledande roll inom kust- och havsförvaltning i Norden.
Maritima operationer och maritim teknologi	<ul style="list-style-type: none"> • Överflyttning av gods från framförallt väg till sjö¹ • Västra Götaland är centrum för europeiska satsningar på maritim informatik i form av att ett projektsekretariat/kompetenscentrum etableras i regionen. • Sjöfartens energieffektivitet ökar och sjöfarten är i minskande grad beroende av fossila bränslen jämfört med år 2015, samt arbetar aktivt för att förebygga miljöfarliga utsläpp till vatten. • Skapa minst en ny vara/tjänst inom fritidsbåtssektorn.
Marin bioteknologi	<ul style="list-style-type: none"> • En testanläggning inrättas för värdehöjande och produktutveckling kopplat till fiskberedningsindustrin. • Fler studenter söker sig till utbildningar inom marin bioteknik jämfört med 2015.
Marin energi	<ul style="list-style-type: none"> • Stödja teknikutveckling av mer effektiv teknik för havsbaserad vind-, våg-, tidvatten- och strömningskraft samt metoder för utvinning av marin bioenergi. • Ett ökat antal (jämfört med 2015) västsvenska företag ska vara involverade i att utveckla och kommersialisera havsbaserad vind-, våg-, tidvatten- och strömningskraft.
Marina livsmedel	<ul style="list-style-type: none"> • Stärka möjligheterna för odling & förädling av fisk, skaldjur inklusive musslor och ostron samt makroalger. • Skapa ett mervärde inom fisket genom att stödja värdehöjande åtgärder och produktutveckling, ta tillvara underutnyttjade marina resurser samt främja redskapsutveckling och levandeförvaring. • Utveckla minst en skräddarsydd produkt för specifika behov/målgrupper med ursprung i fiske och/eller vattenbruk. • Skapa möjligheter till diversifiering av verksamheten inom fisket, t.ex. kunna kombinera yrkesfiske med turism.
Marin turism	<ul style="list-style-type: none"> • Skapa ett attraktivt besöksmål med produkter och reseanledningar över hela året i kustområdena och inlandsvatten i Västra Götaland. • Maritim besöksnäring ska vara synliggjord i lokal detalj- och översiktsplanering inom de kommunala kustplaneringsprocesser som pågår.

Programansvarig ser att det finns överlappningar med flera program inom områdena transport utifrån mobilitet, energi och livsmedel. Särskilt inom livsmedel finns det ett nära samarbete vilket har möjliggjorts en överhörning. Programansvarig upplever att man har hanterat överlappningar på ett bra sätt och håller varandra informerade. Däremot anges att detta kan minska systemeffektiviteten i och med att flera handläggare pratar med samma

¹ Lyfts i programmet att denna del även hanteras inom handlingsprogrammet för godstransportstrategi och handlingsprogrammet för hållbara transporter.

aktörer och inom förhållandevis liknande områden, som till exempel laddinfrastruktur som finns med inom flera program.

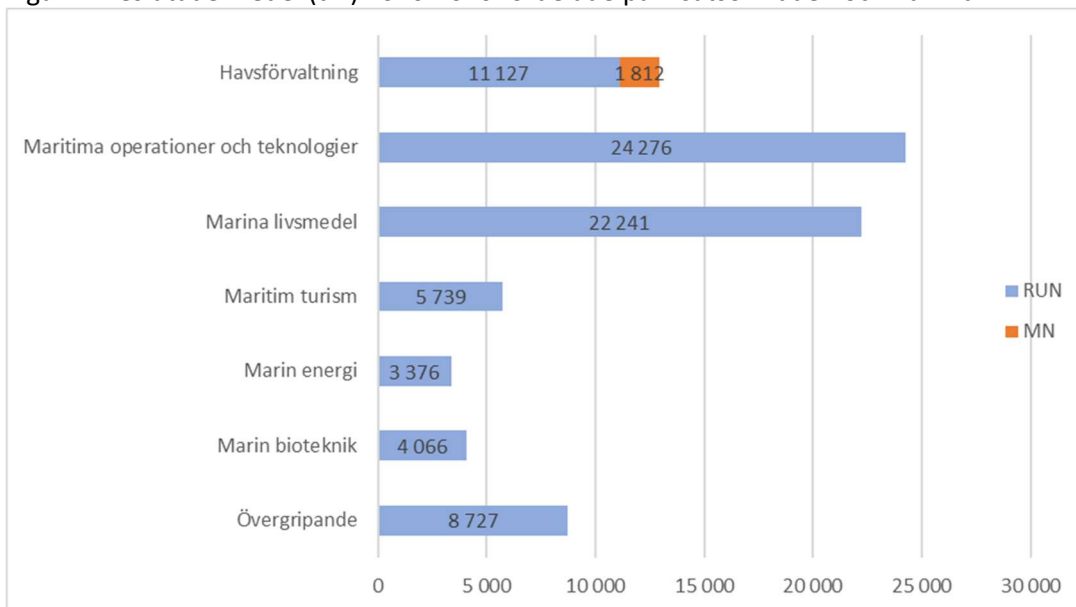
2. Genomförande

Finansiering av projekt och verksamheter

Sammanlagt för perioden 2017-2020 har Västra Götalandsregionen medfinansierat 118 projekt och drygt 81,3 miljoner kronor. Av detta har miljönämnden medfinansierat projekt på drygt 1,8 mnkr och regionutvecklingsnämnden projekt på drygt 79,5 mnkr.

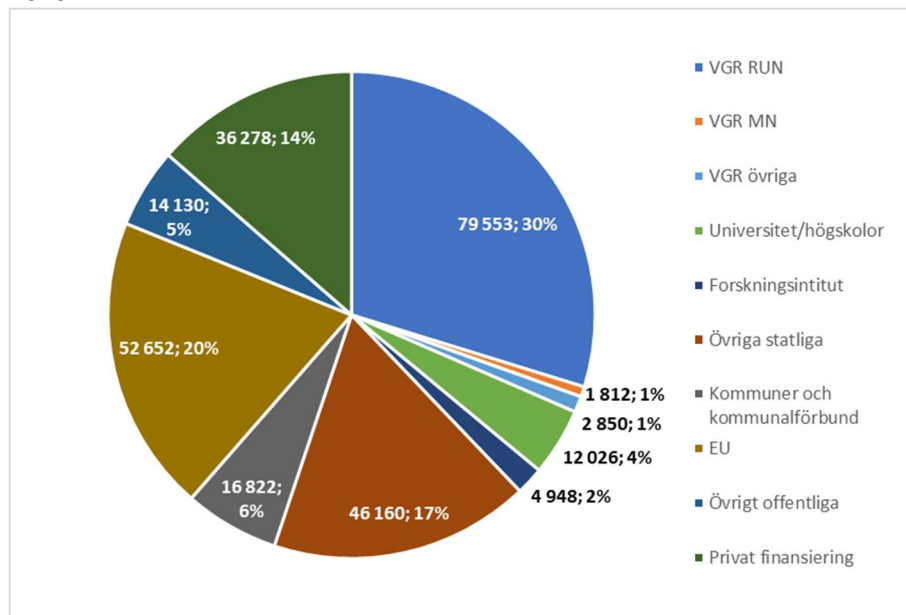
Från den senaste uppföljningsrapporten framgår fördelningen mellan de olika insatsområdena. Att notera är att nedan har även några projekt kategoriserats som övergripande. Vad gäller miljönämnden har dessa fördelats till en förhållandevis stor mängd projekt som beviljats inom ramen för Västerhavsveckan.

Figur 1: Beslutade medel (tkr) 2016-2020 fördelade på insatsområden och nämnd

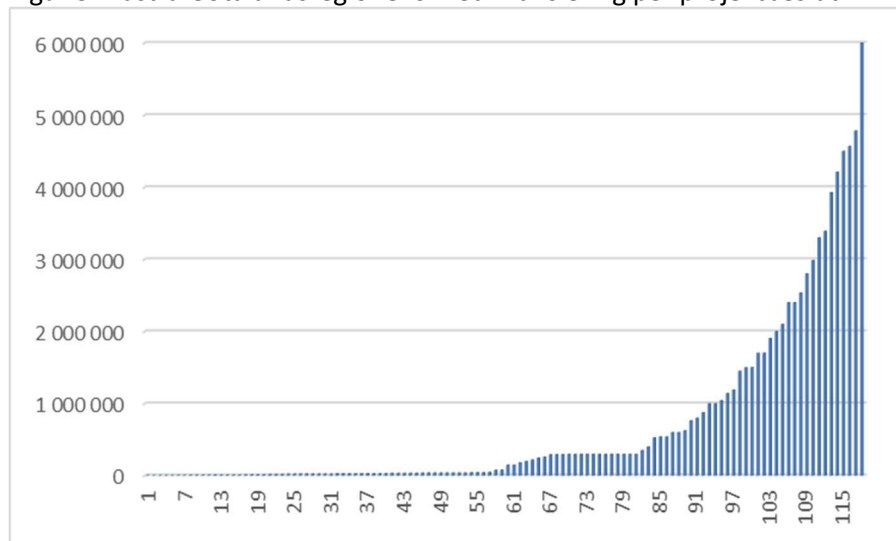

Västra Götalandsregionen har i programmet medfinansierat insatserna till 32 procent. I figuren nedan framgår övriga medfinansierare.

Figur 2: Förväntad medfinansiering (tkr) fördelat på medfinansierstyp i beslutade projekt 2016–2020

Figur 3: Västra Götalandsregionens medfinansiering per projektbeslut

Att notera är att programmet består av många små projekt då Västerhavsveckans projekt ingår, till vissa ganska stora projekt som framförallt regionutvecklingsnämnden har medfinansierat. Medianstorleken ligger runt 80 tkr medan genomsnittet för alla beviljade projekt ligger på cirka 690 tkr. Störst projekt är *Lighthouse* vid Chalmers Tekniska Högskola som erhållit ett beslut på 6 mnkr.

I programmet framgår att det maritima klustret utgör en central plattform där akademi, institut, myndigheter, kommuner och företag ingår. Vidare anges att små och medelstora företag är en central målgrupp och att Science Parks är en resurs som neutral arena. En genomgång av projektlistan visar att 57 av projekten berör Västerhavsveckan. Därutöver är högre utbildning en stor mottagare av VGR-medel med såväl Göteborgs universitet som Chalmers tekniska högskola. Totalt uppgår VGR:s medfinansiering till dessa till 35,9 mnkr. Forskningsinstitut har beviljats cirka 18,2 mnkr. Det handlar om framförallt RISE men även SSPA och IVL. Kommuner och kommunalförbund inklusive BRG har

tillsammans erhållit beslut på 14,2 mnkr. Utöver detta finns andra projektägare bland annat Svinesundskommittén, Vänersamarbetet ekonomisk förening och Innovatum AB.

Den verksamhet som har tagits upp som en del av programmet är Svensk Marintekniskt Forum (SMTF) som för 2020 erhöll 3 mnkr.

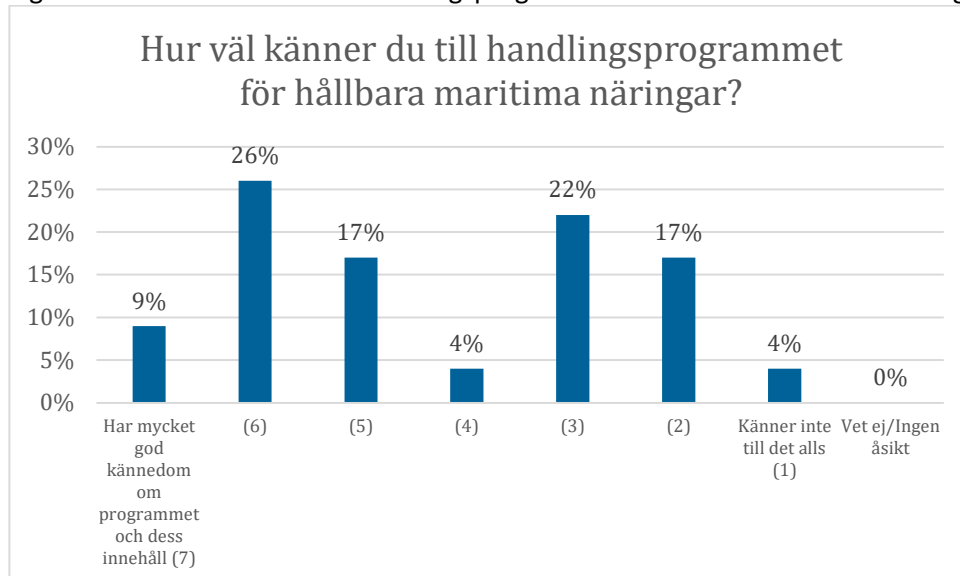
Kunskap om programmet

Av de 25 projektägare som svarat på enkäten är det 72 procent som känner till att projektet har beviljats medel från Västra Götalandsregionens program hållbara maritima näringar. Därutöver svarade 20 procent att de delvis känner till programmet. Det är ett fåtal som motiverar sitt svar, där en uttrycker sig:

”Har inte tänkt på det explicit men kan tänka mig att det är så”

Kännedomen om programmet varierar som framgår i figuren nedan. Även om det är finns svarande på hela skalan är det något fler som svarat att de har kännedom (5-7) där 7 gäller att man bedömer sig ha mycket god kännedom om programmet och dess innehåll.

Figur 4: Hur väl känner du till handlingsprogrammet för hållbara maritima näringar? (N=23)

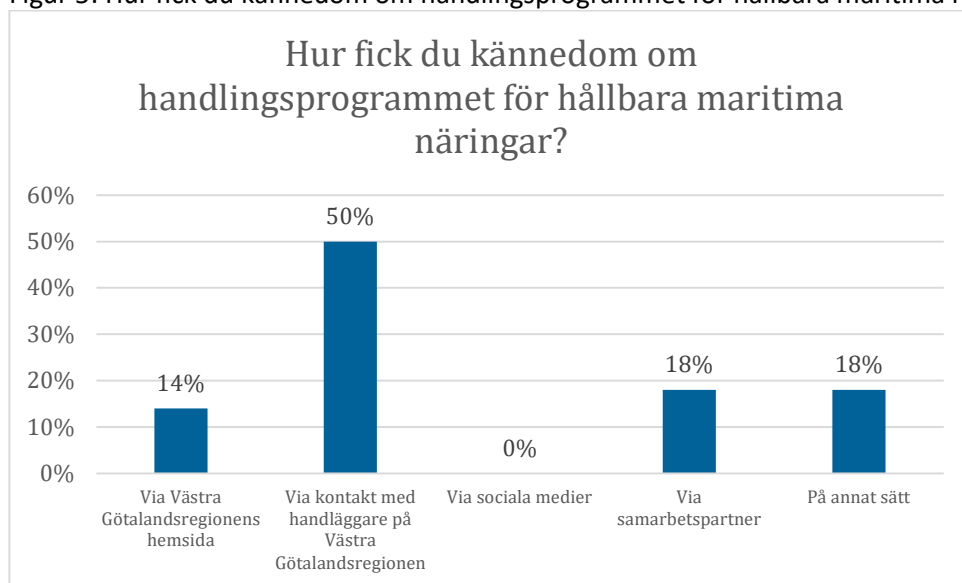

Som framgår i figuren nedan är det hälften av de svarande som anger att de har fått kännedom om programmet via handläggare på VGR. Det framgår i svaren att man har (nära) kontakt med VGR även över tid:

” Har under många år, även innan 2016, varit involverad i utveckling inom den maritima näringen och haft kontakter med VGR regional utveckling under många år.”

”Via Maritima klustret och kontakt med handläggare”

Figur 5: Hur fick du kännedom om handlingsprogrammet för hållbara maritima näringar? (N=22)

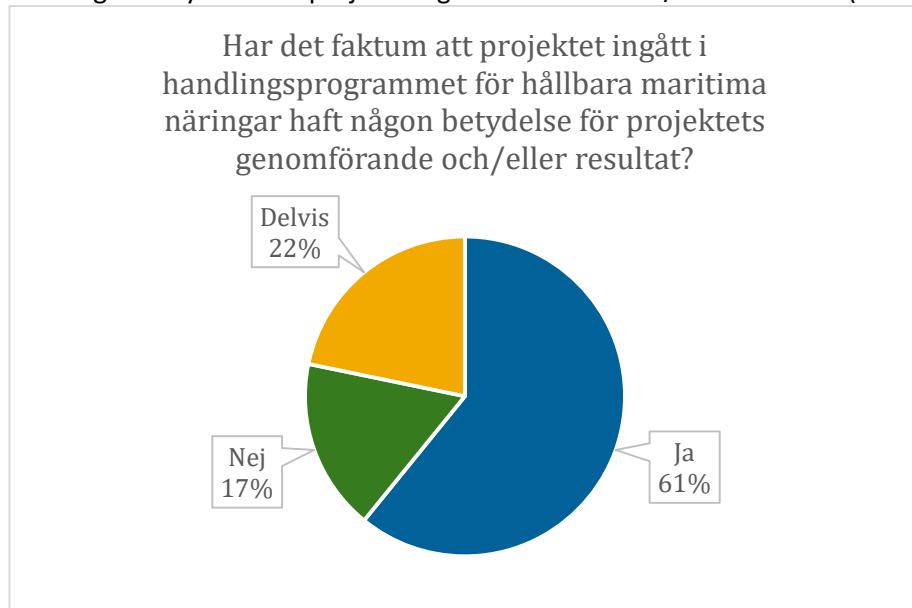
Programmet viktigt som långsiktigt, vägledande och kommunikativt dokument

Av ansvarig tjänsteperson lyfts programmet som ett viktigt vägledande dokument och en bra grund för att motivera satsningar för politiken – exempelvis insatserna för att knyta samman de maritima näringarna närmre innovationssystemet. Hen bedömer att någon sorts konkretisering av det vi arbetar med, likväl en beskrivning av kontexten, behövs och att det troligtvis inte kan tillgodoses fullt ut i ett mer övergripande styrdokument. Därtill behöver formatet kunna kommuniceras till externa aktörer, vilket till exempel är möjligt via programmet, men inte på samma sätt via en nämnds detaljbudget. Ytterligare en fördel är, enligt ansvarig, att programmet ger goda möjligheter att följa insatsområdet över tid. Signalerna hen fått från politiskt håll är att de är nöjda med arbetssättet. Dock är det tydligt att vissa program ges mer utrymme och budget än andra och att programformen används för en rad olika saker. Eventuellt behöver vi fundera kring om vi ska ha mer samordnade definitioner och arbetssätt.

När det gäller de projektägare som besvarat enkäten bedömer merparten – 61 % – att det faktum att projektet ingått i programmet har haft betydelse för dess genomförande och/eller resultat (se diagram nedan). Flera respondenter beskriver programmet och bidraget från VGR som mycket betydelsefull eller avgörande. De exempel som ges handlar bland annat om en bättre samordning och synergier med andra insatser inom det maritima klustret samt en ökad kännedom om projektet.

”Olika sektorer och segment av det maritima området hänger ihop och det har varit bra att skapa kontakter och uppdatera status såväl regionalt, nationellt och internationellt genom dessa kontakter. Samordning via särskild handläggare har i många fall varit av stort värde.”

Figur 6: Har det faktum att projektet ingått i handlingsprogrammet för hållbara maritima näringar haft någon betydelse för projektets genomförande och/eller resultat? (N=23)

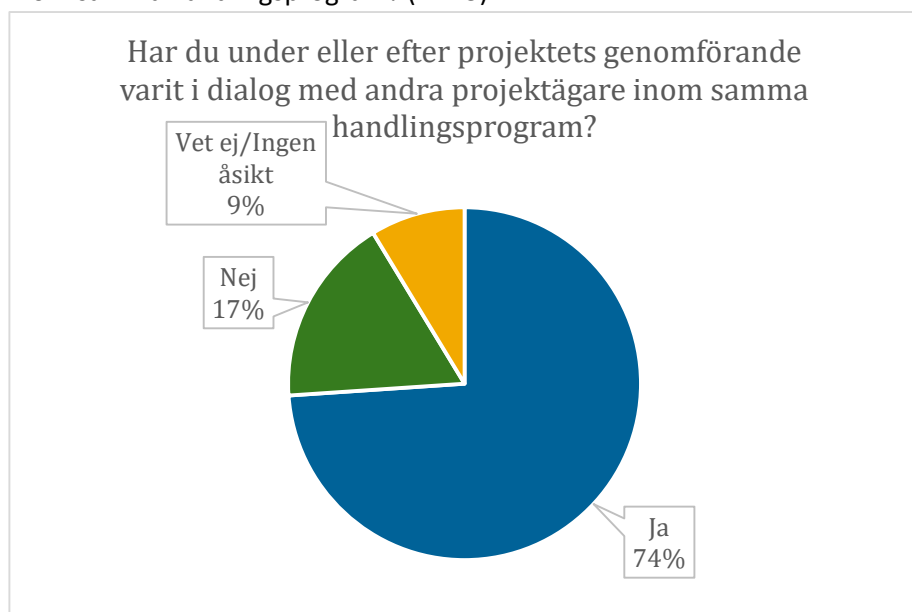

Samverkan via det maritima klustret

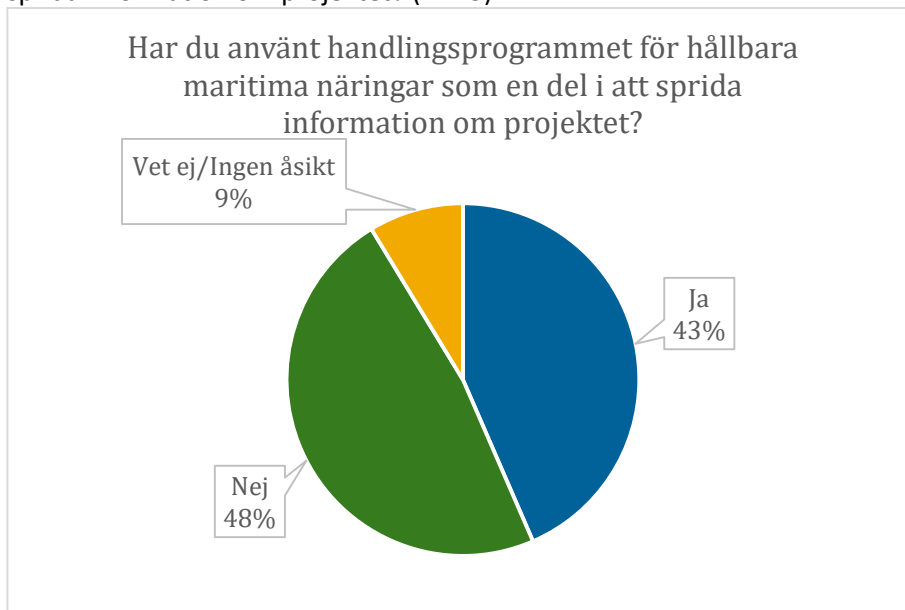
Någon övergripande samverkan med aktörer inom ramen för programmet har inte skett. Programansvarig drar dock paralleller till det maritima klustret, som är ett tidigare etablerat samverkansforum. Där sker mycket utbyte och därigenom en överhörning mellan de projekt som pågår inom de maritima näringarna.

De allra flesta projektägare som besvarat enkäten – 74 % – har varit i dialog med andra projektägare inom samma handlingsprogram. I kommentarerna nämns olika former av utbyte, till exempel integrerade styrgrupper eller gemensamma projekträffar samt studiebesök.

Figur 7: Har du under eller efter projektets genomförande varit i dialog med andra projektägare inom samma handlingsprogram? (N=23)

Figur 8: Har du använt handlingsprogrammet för hållbara maritima näringar som en del i att sprida information om projektet? (N=23)

Projektägarna verkar i varierande grad ha använt programmet som en del i att sprida information om projektet – 43 % svarar *ja* och 48 % svarar *nej*, medan 9 % är osäkra. Ett par respondenter motiverar sina svar med att så delvis sker. Det kan exempelvis handla om aktiviteter inom ramen för det maritima klustret, samlad marknadsföring av Västerhavsveckan eller andra typer av temadagar som arrangerats lokalt.

Mandat och teamarbete viktigt framgent – projektägare nöjda med arbetsformen

Även framgent är det, enligt programansvarig, viktigt att identifierade styrkeområden finns beskrivna för att utgöra ett ramverk och ge mandat i genomförandet. Planeringen skulle underlättas av att ha mer fasta budgetposter för varje område, där programansvariga kan styra över hur medlen fördelas under året. Arbetet med prioriterade områden skulle gynnas av att arbeta i team och frigöra tid för systematiskt analysarbete av områdets/branschens utveckling, behov och påverkan på arbetsmarknaden i stort.

I projektägarnas enkätsvar syns att en övervägande del (84 %) anser att programformen är ett bra sätt att organisera insatser inom prioriterade områden (se diagram nedan). Endast 4 % svarar *nej*, medan 12 % uppger att det inte vet eller inte har någon åsikt. Några respondenter utvecklar sina svar och lyfter exempelvis att det är viktigt att samla insatser, men också att vissa satsningar kan behöva genomföras utan en tydlig koppling till en strategi. Därtill nämns att de regionala medlen är av stor betydelse och ofta möjliggör uppstart av större projekt.

”Att samordning för ett större fokusområde sker är av stor vikt om man är del i större satsningar.”

Figur 9: Från projektägarens synvinkel, anser du att programformen är ett bra sätt att organisera insatser inom prioriterade områden? (N=25)

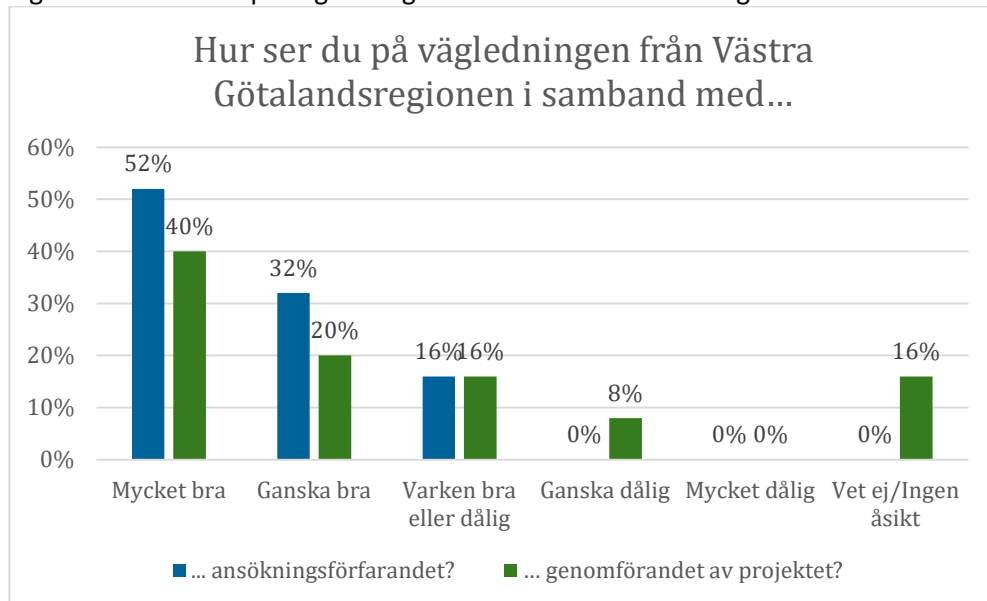

De flesta projektägare nöjda i kontakten med Västra Götalandsregionen

Merparten av de projektägare som svarat på enkäten är nöjda med ansökningsprocessen – över hälften anger alternativ 7 eller 6 på en 7-gradig skala där 7 = Mycket nöjd. Likaså tycker de flesta (totalt 60 %) att processen med att rapportera projektet och rekvirera medel fungerar mycket eller ganska bra. Flera positiva kommentarer ges, bland annat om engagerade handläggare, god dialog samt tydliga formulär och rutiner. Det lämnas även en hel del synpunkter om sådant som respondenterna anser kan förbättras. Exempelvis beskrivs blanketterna med tillhörande anvisningar som krångliga och byråkratiska. Andra önskemål som lyfts fram är ett enklare förfarande vid förstudier, möjlighet till presentation för politiker, gemensamma projekträffar och tydligare steg-för-steg guider.

”Som tur är har vi en bra dialog med handläggare, att fylla i blanketterna var ett äventyr.”

Figur 10: Hur ser du på vägledningen från Västra Götalandsregionen i samband med... (N=25)

De allra flesta som svarat på enkäten är nöjda med vägledningen från Västra Götalandsregionen vid ansökan och rapportering av projektet. Jämförelsevis är det en något högre nöjdhet med vägledningen i samband med ansökan. Det är därtill en högre andel som inte har någon åsikt angående vägledningen under genomförandet av projektet, då det eventuellt inte varit aktuellt för dem, eller att det varit en annan person inom deras organisation som haft hand om rekvisering och rapportering. De kommentarer som lämnas beskriver en god dialog med handläggaren och ett tydligt visat intresse löpande under projektets gång.

3. Måluppfyllelse och resultat

Det maritima programmet har en något annorlunda struktur än de program som togs fram därefter. Programmet har fyra mål som det ska bidra till inom sex prioriterade områden: *havsförvaltning, maritima operationer och maritim teknologi, marin bioteknologi, marin energi, marina livsmedel samt turism och rekreation.*

Stor variation i områdenas genomförande

Programmet har mål både på övergripande nivå och för respektive prioriterat område. Programansvariges bedömning är att vissa mål kommer att nås men inte alla. I vissa delar har de externa förutsättningarna ändrats. Enligt programansvarig var några mål inte möjliga att nå om de inte fick saker på plats, men då detta inte har skett så är målet omöjligt att nå.

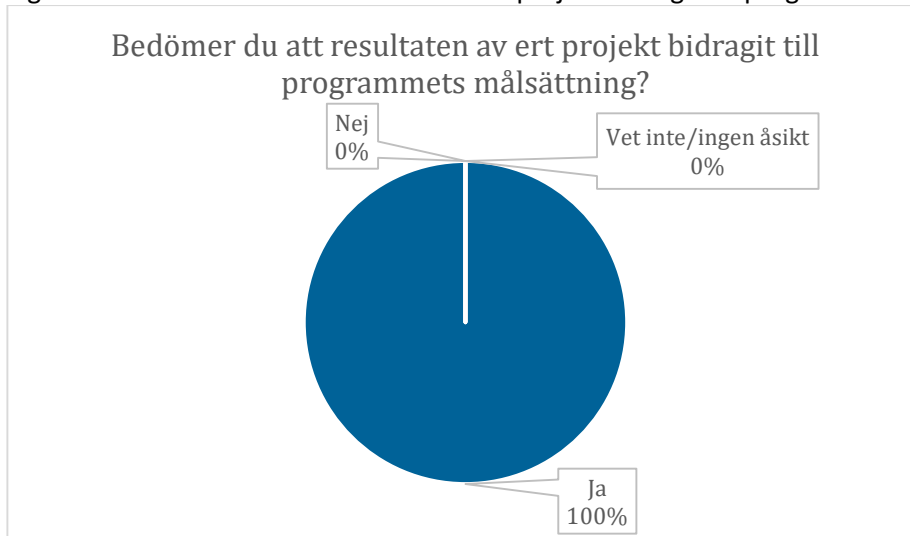
Klart flest projekt finns inom områdena för marina livsmedel samt inom sjöfart där den sistnämnda ingår i området för maritima operationer och teknologier. I några områden har inte så många projekt blivit beviljade. Enligt programansvarig har det inte varit tydligt formulerat vad vi vill åstadkomma inom maritim turism och maritim bioteknik vilket gör att insatser inte riktigt har landat där.

I enkätsvaren från projektägarna anger alla 25 respondenter att resultatet från projektet har bidragit till programmets mål. Utöver ett par som lyfter att påverkan är mer indirekt eller begränsande lyfts bland annat:

”Är kärnområden i genomförandet”

”Ja, på alla punkter. Dock är pkt 2-4 det som påverkar 1. Första punkten är dock svår att utvärdera då så många aktörer utom den egna kontrollen, har ett större inflytande som detta.”

Figur 11: Bedömer du att resultaten av ert projekt bidragit till programmets målsättning? (N=25)

En naturlig ägare av frågorna maritim turism och marin bioteknik saknas

En utgångspunkt för programmet är ett företagsbehov och programmet speglar även vad man gör inom EU. Ett mål är att bygga en plattform som har fokus på havet ur ett turismperspektiv. Enligt programansvarig är det dock otydligt vem som är målgruppen för temat. Svårigheten med maritim turism är att det inte finns någon naturlig ägare då det inte heller är en bransch vilket i sig innebär att målgruppen blir otydlig. Vidare har genomförandet inte lyckats ringa in den regionala kontexten. Området har diskuterats med Turistrådet Västsverige, men inte resulterat i något konkret. Programansvarig funderar därför på hur man ska arbeta vidare med området då det fortfarande bedöms som viktigt.

Liknande problem finns med området marin bioteknik. Enligt programansvarig finns en etablerad teknik men som i låg grad är tillämpad på marina organismer. Det gör att detta i stor utsträckning är ett forskningsområde. Frågan är vem som ska äga detta samt driva på inom området. Det finns ett projekt som formulerats kring en samverkansplattform med Innovatum som projektägare. Vidare är GU/RISE ansvariga för arbetet med marin bioteknik.

Projekten är endast en del

Påverkansarbete är en viktig del som står med i programmet och bidrar till målet. Det handlar om att delta i statliga utredningar, förarbete, dialog med nationella nivå, bioekonomistrategi osv. Ett konkret exempel som programansvarig lyfter är Smögen Lax som vill odla lax på land och hade svårt att få tillstånd. Frågan lyftes politiskt och regionutvecklingsnämnden stod bakom ett brev som stöd i samband med prövningen. Annat påverkansarbete har ägt rum inom till exempel medlemsorganisationerna Nordsjökommissionen och CPMR (Nordsjökommissionens paraplyorganisation). Denna typ av konkret påverkansarbete är enligt programansvarig lika viktigt som projekt.

Bestående resultat handlar om samverkan och är långsiktiga satsningar

Bestående resultat för programansvarig är skapandet av en samverkansmiljö som resulterar i ett mervärde eller en sektorsövergripande samverkan mellan till exempel akademi och näringsliv eller mellan små och stora företag. Flera konkreta exempel lyfts i intervjun,

bland annat *Lighthouse*² som har byggts upp och stärkts samt REVERE-labbet som är en mindre satsning där de arbetar med att få in en maritim komponent i de simuleringar som genomförs. Det handlar om att koppla ihop företag inom fordonssektorn med det maritima och att arbeta sektorsövergripande. Det är enligt programansvarig ett exempel på en satsning som förväntas skapa effekter på sikt.

Andra intressanta satsningar är sådana inom livsmedelssektorn där utvecklingsarbete pågår i allt från att odla och sälja alger till tångsafari. Fiskodling på land är något som också har blivit stort och förstärkts. Programansvarigs bedömning är att Västra Götaland här ligger i framkant och leder utvecklingen.

Slutligen lyfts det maritima klustret som centralt i genomförandet av programmet. År 2016 genomfördes en utvärdering av klustret³ som bedömdes innebära en konkretisering och en gemensam plattform för att förverkliga den maritima strategin i Västra Götaland. Resultat som lyftes var bland annat gemensamma projekt och samverkansfunktioner, mellan aktörer, mellan olika forskningsdiscipliner och mellan näringslivsaktörer i olika branscher. På fokusområdesnivå har satsningen lyckats väl med att attrahera kompetenta personer till sina arbetsgrupper, såväl inom kunskapsproduktionen som på avnämarsidan.

Uppnått förväntad målsättning och skapat en långsiktighet

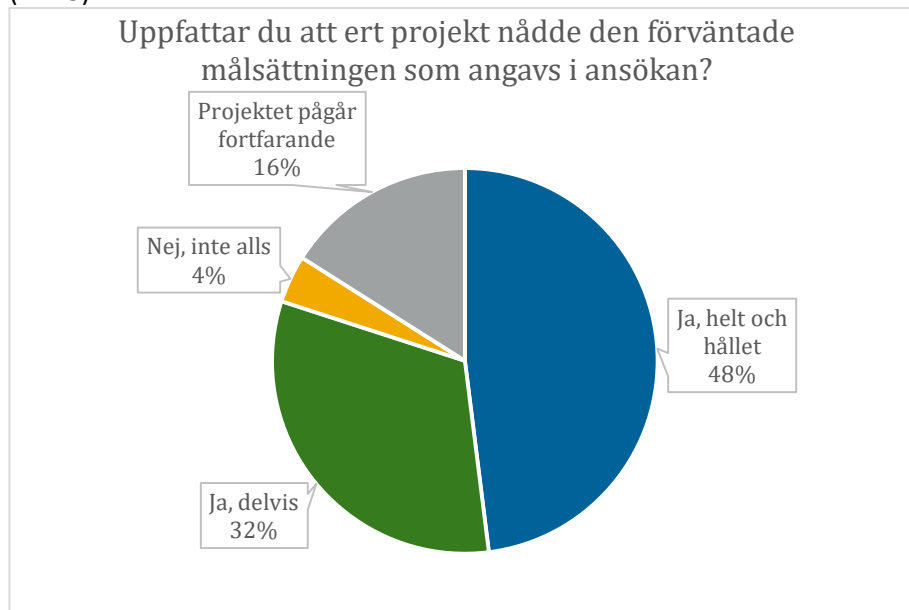
Som framgår i figuren nedan anger 56 procent av projektägare som besvarat enkäten att deras projekt helt och hållet alternativt delvis nått sin förväntade målsättning enligt ansökan. Några av de som motiverar lyfter pandemin och att den har försvårat genomförandet. En förtydligar och beskriver svårigheter som projekt kan ha:

”Ansökan är ofta detaljerad och omvärlden ändrar sig snabbt. Övergripande mål uppnås men i delar där näringsliv och andra partners specifikt involveras är det svårare. Det är inte alltid lätt att vid varje tidpunkt avropa rätt resurs från de man inte äger tiden hos. Gäller särskilt i nätverksrelaterade projekt. Konkreta "tekniska" projekt är lättare men även där händer oförutsedda saker som man måste ta hänsyn till. Omvärlden ändras snabbt och därmed också behov.”

² Lighthouse forsknings- och innovationsaktiviteter är inriktade på att möta industrins och samhällets nivå.

³ Att sätta en klustersatsning, En utvärdering av det maritima klustret i Västra Götaland, Genomförd av Kontigo AB på uppdrag av Västra Götalandsregionen.

Figur 12: Uppfattar du att ert projekt nådde den förväntade målsättning som angavs i ansökan? (N=25)

Merparten respondenter anser också att deras projekt har bidragit till långsiktiga och bärkraftiga effekter. Av 18 svarande svarade 84 procent ja på den frågan, 8 procent svarar nej respektive vet inte/ingen åsikt. De resultat som lyfts i kommentarerna rör bland annat ökad och spridning av kunskap samt ökat samarbete som skapar bättre förutsättningar för till exempel näringslivet:

”Ökat samarbete. Bättre förutsättningar för maritima företag. Framtidstro. Utveckling. Nystarter. Bättre samarbetsklimat.”

”Ökar allmänhetens medvetande om att värna om och upptäcka västerhavet. Inse att miljön är livsviktig och att havet är en resurs.”

Två svar tyder också på att det handlar om insatser som ska sättas i ett större sammanhang:

”Projektet utgjorde en startpunkt och arbetet fortsätter nu med att utveckla testmetoder inom andra projekt som bygger på detta initiala projekt.”

”Projektet är en viktig pusselbit till en helhet som gör förändringar och förbättringar”

Offshore Väst och Swemarc - exempel på satsningar som bidrar till programmet

Utvärderingarna av Offshore Väst och Swemarc genomfördes under 2018⁴. Båda satsningarna bedömdes bidra till programmet. Där Offshore Väst genom till exempel satsningar på vattenbruk samt att lyfta utvecklingsbehov när det gäller hur offshoreanläggningar för energi kan samspela med exempelvis mussel- eller ostronodlingar. Utvärderarna sammanfattar sina slutsatser kring Offshore Väst att de skapar relationer inom offshore som i sin tur leder till innovationssamarbeten och gemensamma projekt inom Trippel Helix. Offshore Väst bedömdes också vara en aktiv

⁴ Utvärdering av Swemarc med fokus på den verksamhet som finansieras av VGR respektive Utvärdering av Offshore Väst – en utvärdering av nytta, resultat och effekter. Båda utvärderingarna genomfördes av Konting AB på uppdrag av Västra Götalandsregionen.

part i det påverkansarbete som är kritiskt för näringslivets förutsättningar att växa på den nationella och internationella marknaden – särskilt handlade detta om frågor som rör havsbaserad vindkraft samt vattenbruk kopplat till marin bioenergi.

Swemarc lyftes genomföra många olika aktiviteter inom en flernivåstruktur för att främja och uppmuntra innovativa lösningar inom vattenbruksnäringen i samverkan mellan näringsliv, akademi och det offentliga med flera. Vad gäller relevansen lyfts bland annat att företagen såg Swemarc som en plattform där man kunde utbyta erfarenheter och inte behöva ”uppfinna hjulet” igen. De ansågs även ha lyckats koppla samman en mångfald av aktörer till exempel andra företag, restauranger, forskare, intresseorganisationer och politiker med flera. Sammantaget lyfte utvärderarna att nyttan för näringslivet främst handlade om en långsiktig strukturpåverkan för att skapa förutsättningar för ett hållbart vattenbruk som en potentiell tillväxtnäring i regionen medan de däremot inte hade en lika tydlig profil och position vad gäller direkt stöd och rådgivning för näringsidkare.

Många små projekt ökar medvetenheten om Västerhavet

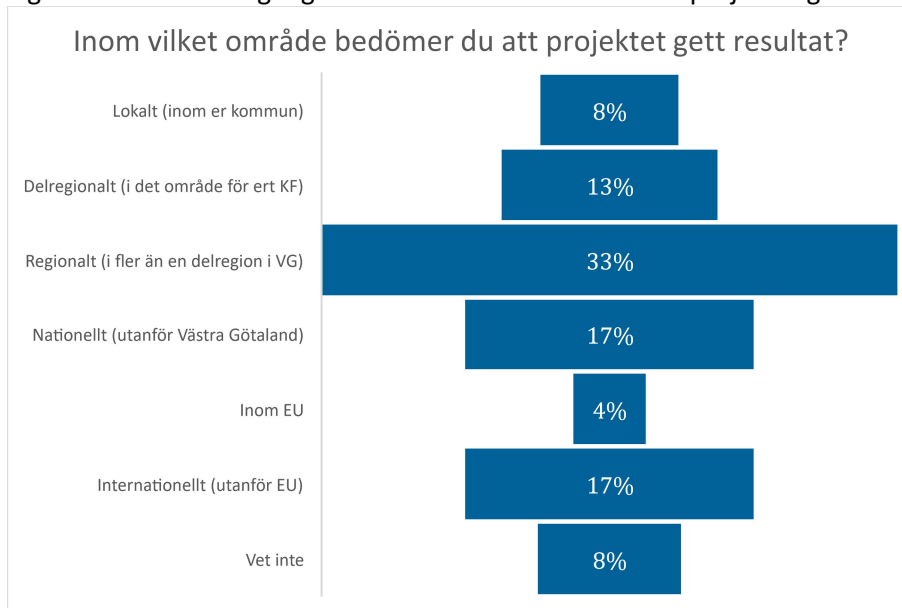
Vad gäller en utvärdering som genomförts av projekten inom ramen för Västerhavsveckan⁵ lyfts där bland annat att Västerhavsveckan skapar en ökad medvetenhet om havsmiljöfrågor hos allmänheten. Ökad kunskap om havsmiljöfrågor är som utvärderarna uttrycker det ”ett mjukt och svårsmätbart värde som påverkas indirekt och kanske får större effekt på lång sikt”. Deltagandet bedöms också ha bidragit till en ökad samverkan mellan befintliga marina aktörer, och i viss mån även lett till nya kontakter. Utvärderarna lyfter att Västerhavsveckan indirekt bidrar till syftet att stärka och utveckla SME-företag inom marina näringar. Satsningen innebär till exempel att företag kan presentera sin verksamhet och även näralliggande branscher såsom turismnäringen kan gynnas. De deltagande aktörerna bedömer att Västerhavsveckan skapar ett stort mervärde, framförallt lyfts möjligheten till ökad synlighet. Därefter upplevs möjligheten att kunna driva ett påverkansarbete gällande havsmiljöfrågor och möjlighet till erfarenhetsutbyte och lärande som viktiga anledningar.

Spridd geografisk påverkan

När projektägarna fick svara på frågan inom vilket område projektet gett resultat varierar det från lokalt till internationellt. Det kan bidra till att projekten i det maritima programmet är från de små mer lokala projekten som beviljats inom Västerhavsveckan till de större i vissa fall EU-finansierade projekt.

⁵ Utvärdering av Västerhavsveckan, En utvärdering av processer, resultat och framtider (VGR Analys 2019:22). Utvärderingen genomförd av WSP på uppdrag av Västra Götalandsregionen.

Figur 13: Inom vilket geografiskt område bedömer du att projektet gett resultat? (N=24)

Det framgår av svaren som några ger att det finns en svårighet att markera var projektet gett resultat. Det kan handla om att projektet primärt startat delregionalt men påverkan sker på annan nivå. Detta i sin tur hänger kan också samman med att ett projekt är en del av något större, bland annat lyfts:

”Projektet har haft sin kärna i regionen men näringslivsutvecklande projekt förutsätter att man inkluderar och påverkar både nationell och EU-nivå. I alla projekt har vi positionerat deltagare och VGR såväl nationellt och internationellt och projektet har gett upphov till nya nationellt och EU-finansierade projekt.”

”... Projektet gett resultat primärt inom regionen men kopplat deltagande i projekt som nått hela vägen från nationellt till internationellt samarbete”

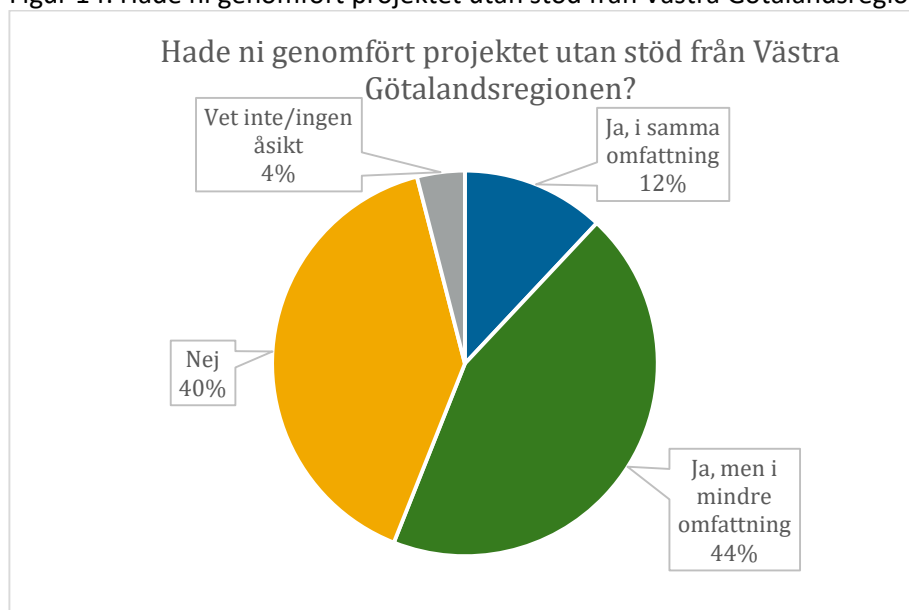
Fler än hälften skulle ändå genomfört en del av projektet på något sätt

Av de 25 som svarade är det 56 procent som svarar att de skulle ha genomfört projektet helt alternativt eller i mindre omfattning. Kommentarererna handlar bland annat om att projekten berör frågor som aktören arbetar med så insatsen hade kanske ägt rum ändå men med annat stöd eller i långsammare takt:

”pengar är oftast en förutsättning. Kanske hade det gått att hitta andra pengar men närhet och flexibilitet som VGR uppvisar, är viktigt.”

”Vi tycker att det här är en viktig fråga och det ingår i vår organisations mål att arbeta för marina näringar. Vi hade inte kunnat genomföra det på den här skalan utan projektstödet men vi hade ändå bedrivit programverksamhet för dessa viktiga frågor.”

Figur 14: Hade ni genomfört projektet utan stöd från Västra Götalandsregionen? (N=25)

Indikatorutfall

I de avslutade projekten följer utfallet i huvudsak det förväntade resultatet eller till och med levererar ett högre utfall.

Tabell 2: Utfall av VG2020-indikatorer i avslutade projekt

Indikatorer	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Mån	Tot*	Kv	Mån	Tot*
Antal individer i entreprenörsfrämjande aktiviteter	164	186	350	400	463	863
Antal individer i kompetensutvecklingsinsats	64	76	140	73	52	125
Antal företag som får rådgivning			77			141
Antal företag som utvecklar produkter			7			8
Antal företag som påbörjat en exportsatsning			5			0
Antal företag som får finansiering			9	2	2	7
Antal nya företag			2			2
Antal privata och/eller offentliga företag och organisationer som samverkar	30	40	515	51	85	598
Antal kronor i FoU-resurser (mnkr)			16,1			25,3
Organisationer och företag som deltar i internationella Fol-program			8			14
Antal företag som genomfört miljöförbättrande insatser			5			3

Antal forskare som deltar i utbyte			6	3	3	6
Antal affärsmodeller			17			19
Antal test- och demonstrationsarenor			2			2
Antal nya metoder, verktyg och arbetssätt			3			2
Antal evenemang			10			17
Antal besökare, publik och deltagare till evenemang	30 561	25 565	90 729	38 138	33317	98 718
Antal barn och unga (yngre än 18 år) som besöker, deltar eller är i publik i ett evenemang	500	500	3345	355	370	2420

Det höga antalet besökare samt barn och unga som besöker kommer av projekten inom ramen för Västerhavsveckan.

Tabell 3: Utfall 2017–2019 av VG2020-indikatorer i verksamheter som ingår i programmet

Indikatorer	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*	Kv	Män	Tot*
Antal företag som får rådgivning			57			89
Antal privata och/eller offentliga företag och organisationer som samverkar			540			744
Antal företag som utvecklar produkter			52			120

* I totalen ingår även de utfall som inte fördelats på kvinnor/män.